

MISJA:
EMISJA

WALCZMY RAZEM

Dymski kończy misję cdn...

PRZEGLĄD
Komunalny[®]

POLECA

MISJA:
EMISJA

WALCZMY RAZEM

LAUREACI I EDYCJI KONKURSU „GMINA Z MISJĄ”

Kategoria „Miasta powyżej 100 tys. mieszkańców”: **BIELSKO-BIAŁA**

Kategoria „Miasta od 50 do 100 tys. mieszkańców”: **PIASECZNO**

Kategoria „Gminy i miasta do 50 tys. mieszkańców”: **KOSZĘCIN**

więcej na www.misja-emisja.pl

Dofinansowano ze środków Narodowego Funduszu
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Organizator:
 ABRYS

Od redaktora

Dwanaście miesięcy – tyle trwała walka Dymskiego z dymonami, podjęta w ramach ogólnopolskiej kampanii informacyjno-edukacyjnej na rzecz likwidacji niskiej emisji – „Misja-emisja”. Dla jednych rok to dużo, innym minął prawie niepostrzeżenie. I właśnie do tej drugiej grupy zaliczają się osoby zaangażowane w realizację kampanii. W ciągu tych kilkunastu miesięcy zrealizowano bowiem konferencję dla gmin, konkursy „Gmina z misją” oraz „Lekcja o niskiej emisji”, grę miejską „Porwanie Dymskiego” i kilkanaście wydarzeń w ramach inicjatywy „Ciepło, ciepłej... ciepłownia!”, wyprodukowano cztery filmy promocyjne, przygotowano komiks „Dymski kontra dymony”, wysłano dwanaście newsletterów i podjęto wiele innych działań mających na celu zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie niskiej emisji. O wszystkich tych inicjatywach można przeczytać w niniejszym biuletynie.

Praca nad realizacją przyjętych w ramach kampanii założeń toczyła się w naprawdę gorącej atmosferze, ale doceniane przez innych efekty naszych starań napędzały nas do podejmowania kolejnych inicjatyw. Każdorazowo cieszyło nas zaangażowanie przedsiębiorstw ciepłowniczych, które włączały się do inicjatywy „Ciepło, ciepłej... ciepłownia!” i zapraszały Dymskiego na organizowane przez siebie wydarzenia. Śmiało można stwierdzić, że bohatera naszej kampanii można było spotkać właściwie w każdej części Polski. Nie mniejszym zaangażowaniem wykazały się również gminy, które chętnie dzieliły się swoimi doświadczeniami w zakresie likwidacji niskiej emisji, a także nauczyciele, którzy postanowili propagować ideę walki z niską emisją w szkołach. Hasło przewodnie kampanii to „Walczmy razem!” i tak właśnie było – w walkę o czyste powietrze zaangażowały się wszystkie grupy docelowe, jakie zostały założone w projekcie: edukatorzy, ciepłownie oraz gminy.

Kampania, która została dofinansowana ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, właśnie dobiegła końca. Nie oznacza to jednak, że przestajemy realizować naszą misję-emisję. Ze względu na duże zaangażowanie gmin w 2015 r. zamierzamy kontynuować konkurs „Gmina z misją”, a także wspierać przedsiębiorstwa ciepłownicze w walce z niską emisją. Walczmy razem o czyste powietrze!

Kończąc, chciałbym podziękować wszystkim osobom, bez których realizacja kampanii „Misja-emisja” nie byłaby możliwa. Dziękuję za dwanaście miesięcy wyteżonej pracy, licznych wyjazdów, nieprzespanych nocy i inspirowanych pomysłów. Szczególne podziękowania dla członków zespołu projektowego – Marii Heimann, Małgorzaty Masłowskiej-Bandosz, Agnieszki Markiewicz, Emilii Seweryn, Karoliny Jankowiak, Pawła Rosiaka, Macieja Morze i Mikołaja Maternika.

Tomasz Szymkowiak
koordynator kampanii informacyjno-edukacyjnej „Misja-emisja”

Wydawnictwa Komunalne

MISJA: EMISJA

WALCZMY RAZEM

„MISJA-EMISJA” jest
dodatkiem promocyjnym
do grudniowego wydania (12/2014)
PRZEGLĄDU KOMUNALNEGO
ISSN 1232-9126

Wydawca:
 ABRYS

Wydawnictwa Komunalne:

Tomasz Szymkowiak
dyrektor – redaktor naczelny wydawnictw
60-124 Poznań, ul. Daleka 33
www.abrys.pl, biuro@abrys.pl
NIP 781-00-23-628

Dodatek przygotowany przez:

Tomasz Szymkowiak,
dyrektor – redaktor naczelny wydawnictw,
koordynator projektu
Małgorzata Masłowska-Bandosz, redaktor
Barbara Kostrzewska, adiustacja językowa
Dagmara Bołtrukiewicz, korekta

Fotoskład: Studio Poligrafii

Druk: Zakład Poligraficzny Antoni Frąckowiak

Oddano do druku: 3.12.2014

Nakład: 4500 egz.

MISJA-EMISJA

to ogólnopolska kampania informacyjno-
edukacyjna na rzecz przeciwdziałania
występowaniu niskiej emisji

Niniejszy materiał został opublikowany dzięki dofinansowaniu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Za jego treść odpowiada wyłącznie Abris Sp. z o.o.

Dymski kończy misję

Wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie zagrożeń dla zdrowia i środowiska, spowodowanych niską emisją, a także proekologicznych sposobów ogrzewania to główny cel ogólnopolskiej kampanii na rzecz likwidacji niskiej emisji pn. „Misja-emisja”. Jej realizacja właśnie dobiega końca.

– W społeczeństwie niska jest świadomość dotycząca zagrożeń, jakie niesie za sobą spalanie w piecach złej jakości paliw (a także odpadów), korzystanie z niskosprawnych urządzeń grzewczych czy też nieodpowiedni ich stan techniczny. Dlatego też postanowiliśmy podjąć ten temat w ramach naszych działań – wyjaśnił Tomasz Szymkowiak, koordynator kampanii „Misja-emisja”. Zaznaczył jednak, że budowanie powszechnej świadomości społeczeństwa w zakresie zagrożeń wynikających z niskiej emisji i zmiana nawyków dotyczących sposobu ogrzewania mieszkań jest zadaniem niezmiernie trudnym, czasochłonnym i bardzo kosztownym. – *pozytywne zmiany światopoglądowe w tym zakresie wymagają działań pokoleniowych, dlatego też naszym celem było wytworzenie pewnych impulsów, które mają spowodować zmianę sposobu myślenia społeczeństwa na ten temat. Myślę, że udało nam się to* – dodał T. Szymkowiak. Organizatorem przedsięwzięcia, dofinansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, była firma Abrys. Kampania została objęta honorowym patronatem Ministerstwa Środowiska, Ministerstwa Gospodarki, Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, Związku Miast Polskich oraz Izby Gospodarczej Ciepłownictwo Polskie.

Na początku było...

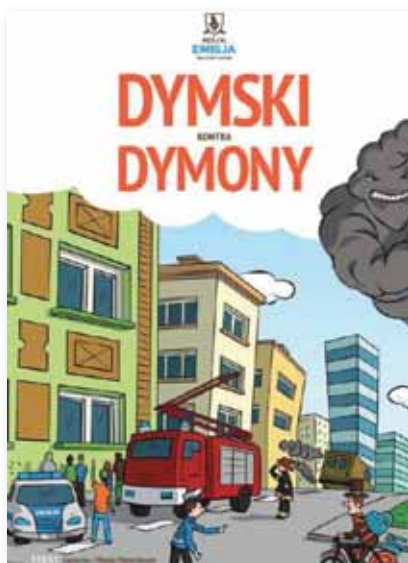
Realizacja projektu rozpoczęła się w styczniu 2014 r. uruchomieniem strony internetowej misja-emisja.pl, na której przez cały czas trwania kampanii zamieszczano aktualne wydarzenia dotyczące niskiej emisji, a także całe go projektu. Publikowano na niej także dobre praktyki samorządów w zakresie likwidacji niskiej emisji oraz artykuły dotyczące tego zjawiska (np. na temat przyjaznych środowisku źródeł ciepła i zagrożeń zdrowotnych związanych z niską emisją). Wraz z uruchomieniem strony aktywowany był również profil kampanii na Facebooku oraz kanał YouTube. Osoby, które zgodziły się na otrzymywanie newslettera, co miesiąc mogły śledzić bieżące wydarzenia odbywające się w ramach kampanii. Na stronie internetowej został zamieszczony także widget, dzięki któremu w przystępny sposób można dowiedzieć się, jakie ilości szkodliwych substancji (takich jak dwutlenek węgla, tlenki azotu czy dioksyny) emitowane są podczas spalania w piecu pieluchy, czasopism, kapek czy też opon.

W ramach projektu przeprowadzono badania ankietowe pozwalające zorientować się

w działaniach podejmowanych na rzecz likwidacji niskiej emisji, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego (gminy) oraz przedsiębiorstwa energetyki ciepłej.

Kampanię zainaugurowała konferencja prasowa, która odbyła się 6 lutego br. w Centrum Prasowym PAP w Warszawie. Wzięli w niej udział przedstawiciele Narodowego Funduszu

W komiksie „Dymski kontra dymony” bohater rozprawia się z Arcydymonem, powstałym w wyniku niskiej emisji

Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Izby Gospodarczej Ciepłownictwo Polskie, Fundacji PlasticsEurope Polska oraz Wydziału Inżynierii Środowiska Politechniki Warszawskiej.

Kamera! Akcja!

Już od lutego można oglądać pierwszy film promujący kampanię, do którego zdjęcia odbyły się na poznańskim Rynku Śródcekim. Mimo niskiej temperatury (było wówczas -8°C) młodzi i utalentowani aktorzy-amatorzy doskonale wcieliili się w swoje role i przekonali „nieco okopconą” mieszkankę starej kamienicy, że nie należy palić odpadów w piecach. – *Czy tu mieszkają dymownicy?* – pytały podejrzliwie dzieci. W podobnych warunkach pogodowych, na dachu poznańskiej kamienicy, nagrywany był kolejny film. Tym razem w walczącego z dymonami komisarza Dymskiego (bohatera kampanii „Misja-emisja”) wcielił się koordynator kampanii „Misja-emisja” – Tomasz Szymkowiak. – *Nazywam się Dymki. Komisarz Dymki. Kiedyś byłem zwykłym kominiarzem, ale pewnego dnia poczułem, że w powietrzu czai się coś groźnego dla mnie i moich bliskich... dymony* – mówi na wstępie nasz bohater. Trzeci film pokazuje, jak może wyglądać życie mieszkańców miasteczka, w którym powietrze zanieczyszczone jest tak mocno, że – aby przeżyć – należy nosić specjalne kombinezony ochronne. Natomiast ostatni, nakręcony wiosną br. film uczy, jak mogą zareagować ludzie na widok osoby beczceremonialnie śmiejącej w miejscu publicznym, a jak w przypadku człowieka, który podpała zgrabione wcześniej odpady. Wszystkie filmy można obejrzeć na kanale YouTube kampanii „Misja-emisja”.

Dymski kontra dymony

W ramach projektu opracowano komiks pn. „Dymski kontra dymony”, w którym opisano walkę komisarza Dymskiego z dymonami. Czy komisarz Dymki da sobie z nimi radę? Czy uda mu się zmienić nawyki mieszkańców, praktykujących spalanie śmieci i niskiej jakości węgla w swoich piecach? Czy poradzi sobie z Arcydymonem? Odpowiedzi można znaleźć w komiksie, który w formie elektronicznej dostępny jest na naszej stronie internetowej. Tekst komiksu opracowali Agnieszka i Mikołaj Maternikowie, natomiast rysunki wykonał Piotr Antkowiak. – *Komiks w zabawny sposób pokazuje problematykę niskiej emisji. Bohater od pierwszej strony budzi sympatię czytelnika, a temat niskiej emisji jest pokazany w ciekawy sposób. Lekturze z takim samym zainteresowaniem oddadzą się zarówno dzieci, jak i ludzie dorośli* – podkreśla Tomasz Szymkowiak. W formie drukowanej publikacja była dystrybuowana wśród mieszkańców biorących udział w inicjatywie „Ciepło, ciepłe... ciepłownia!”, a także wśród uczestników wszystkich wydarzeń organizowanych w ramach kampanii. W formie drukowanej i elektronicznej przygotowano także biuletyn, w którym znalazły się materiały dotyczące niskiej emisji (aspekty prawne, wpływ niskiej emisji na zdrowie ludzi i środowisko,

przegląd proekologicznych metod ogrzewania, a także wywiady i opinie).

Dla gmin

Do przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, odpowiedzialnych za poprawę jakości powietrza, 5 marca 2014 r. zorganizowano konferencję pn. „Niska emisja – poważny problem”. – *W jej ramach dyskutowano o prawnych, finansowych i technicznych aspektach niskiej emisji. Pokazano także dobre praktyki samorządów od lat zaangażowanych w walkę o czyste powietrze. Mamy nadzieję, że nie tylko wyedukowaliśmy uczestników konferencji, ale także zainspirowaliśmy ich do podjęcia inicjatyw mających na celu likwidację niskiej emisji – wyjaśnił koordynator kampanii „Misja-emisja”.* W konferencji wzięło udział ponad 100 osób, a niespełna dwukrotnie więcej oglądało jej przebieg na żywo dzięki transmisji internetowej. Dla gmin najbardziej zaangażowanych w poprawę jakości powietrza opracowano konkurs „Gmina z misją”, którego celem była promocja inicjatyw podejmowanych przez gminy w zakresie likwidacji niskiej emisji. Przez cały czas trwania konkursu (od stycznia do końca września 2014 r.) gminy za każde takie działanie zbierały punkty. Wygrywał ten podmiot (jeden w każdej z trzech kategorii), który uzyskał ich najwięcej, a tym samym wykazał się największą aktywnością w walce z niską emisją. Pod uwagę były brane takie działania jak: zorganizowanie wsparcia finansowego dla mieszkańców zamieniających ogrzewanie węglowe na bardziej ekologiczne, przeprowadzenie termomodernizacji budynków stanowiących własność gminy czy zorganizowanie spotkania z mieszkańcami nt. niskiej emisji. – *Dzięki konkursowi gminy mogły poznać działania, które są podejmowane przez inne tego typu jednostki w zakresie walki z niską emisją, i wykorzystywać je w swoich miejscowościach* – podsumował T. Szymkowiak. Laureatami konkursu, do którego zgłosiło się 49 jednostek samorządu terytorialnego, zostały miejscowości: Koszęcin (w kategorii „Miasta poniżej 50 tys. mieszkańców”), Piaseczno (w kategorii „Miasta od 50 do 100 tys. mieszkańców”) oraz Bielsko-Biała (w kategorii „Miasta powyżej 100 tys. mieszkańców”).

Edukacja od podstaw

W krzewienie wiedzy na temat zjawiska niskiej emisji włączono także nauczycieli, studentów pedagogiki oraz osoby zajmujące się edukacją ekologiczną. To właśnie oni zostali zaproszeni do udziału w konkursie „Lekcja o niskiej emisji”. – *Jego celem było przybliżenie uczniom zagadnień związanych z niską emisją, rozwijanie postawy ekologicznej i aktywizacja środowiska nauczycielskiego. Zadanie polegało na przygotowaniu scenariusza lekcji poświęconej niskiej emisji* – wyjaśnił Tomasz Szymkowiak. Scenariusze zostały ocenione na kapitule, a sześć najlepszych prac nagrodzono. Zwycięzcy otrzymali certyfikaty e-boków. Walory edukacyjne miała także zorganizowana w czerwcu 2014 r. w Poznaniu gra miejska „Porwanie Dymskiego”. Zadaniem drużyn było odszukanie i uwolnienie porwane-

go przez dymowników komisarza Dymskiego. Drużyny na podstawie wskazówek, zdobywanych poprzez prawidłowe rozwiązanie zadań i zagadek, podążali tropem porywaczy, odkrywając tym samym tajemnicę zniknięcia Dymskiego i pojawienia się Arcydymona. Uczestnicy w ramach zadań zobowiązani byli m.in. do rozdawania biuletynów na temat niskiej emisji lub komiksów „Dymski kontra dymony”, a także objaśniania idei przedsięwzięcia i tego, czym jest zagrożenie niską emisją, napotkany na trasie osobom. – *Gra miejska, która łączy naukę z zabawą, sprawdziła się w odniesieniu do tak trudnej tematyki, jaką jest niska emisja. Dzięki niej pokazaliśmy, że na trudne tematy można rozmawiać w sposób lekki, a gra miejska może mieć również wymiar edukacyjny* – podkreślił T. Szymkowiak.

Ciepło, ciepłej...

W ramach kampanii „Misja-emisja” przedsiębiorstwa energetyki ciepłej były zachęcane do włączenia się w inicjatywę „Ciepło, ciepłej... ciepłownia!” i organizację dni otwartych ciepłowni, których tematem przewodnim była likwidacja niskiej emisji. – *W jej ramach ciepłownie realizowały różne działania – organizowały zwiedzanie swoich zakładów, konkursy dla dzieci i dorosłych, pogadanki itp. W zamian za przyłączenie się do akcji otrzymywały od nas materiały edukacyjne (komiks „Dymski kontra dymony” oraz biuletyn), a często także strój Dymskiego. W wydarzeniach nierzadko brał udział również przed-*

stawiciel projektu, który aktywnie włączał się w działania edukacyjne dotyczące likwidacji niskiej emisji – podkreślił Tomasz Szymkowiak. Celem imprezy było zwrócenie uwagi mieszkańców miast na problemy niskiej emisji, a jednocześnie zachęcenie ich do skorzystania z bardziej przyjaznego środowiska źródła ciepła w porównaniu z ogrzewaniem indywidualnym w przestarzałych piecach. W inicjatywę „Ciepło, ciepłej... ciepłownia!” włączyły się ciepłownie m.in. z Poznania, Łodzi, Wrocławia, Gliwic, Gniezna, Olsztyna, Dębicy, Bielsko-Białej, Przemysła, Kościerzyny, Żyrardowa, Siedlec, Białej Podlaskiej, Koła, Piaseczna oraz Łomży.

Kampania „Misja-emisja” była realizowana przez dwanaście miesięcy. To sporo czasu, by podjąć wiele pozytywnych działań w celu ochrony powietrza, jednak wciąż mało, by całkowicie zmienić mentalność społeczeństwa, które, niestety, nierzadko jeszcze wkłada do pieca, to co akurat ma pod ręką. I nie można się zgodzić z poglądami, że dzieje się tak tylko dlatego, iż nie mają nam czego innego, bo w większości przypadków brakuje świadomości co do skutków zdrowotnych i środowiskowych takich działań. To, że kampania „Misja-emisja” jest na finiszu, nie oznacza, że nie będziemy sprzeciwiać się takim zachowaniom, bo w myśl hasła przewodniego kampanii wciąż będziemy „walczyć razem” o czyste powietrze.

Małgorzata Masłowska-Bandos

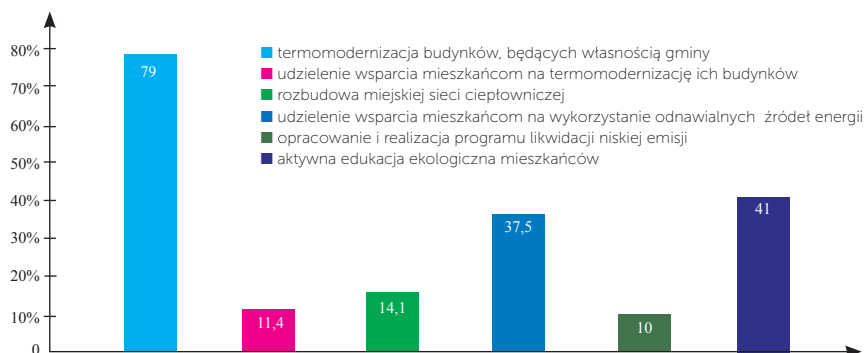
A jak twoja gmina walczy z niską emisją?

Tylko 10% polskich gmin realizuje bądź realizowało program likwidacji niskiej emisji, ale już co czwarty samorząd prowadzi aktywną edukację ekologiczną w tym zakresie – wynika z badań ankietowych przeprowadzonych w ramach kampanii „Misja-emisja”. W działania na rzecz likwidacji niskiej emisji angażuje się też większość przedsiębiorstw ciepowniczych.

W ramach projektu przeprowadzono badania ankietowe wśród jednostek samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorstw zajmujących się wytwarzaniem i/lub dostawą ciepła. Do 2482 gmin skierowano kilka pytań dotyczących inwestycji związanych z gospodarką niskoemisyjną. Odpowiedzi udzieliło 67% z nich.

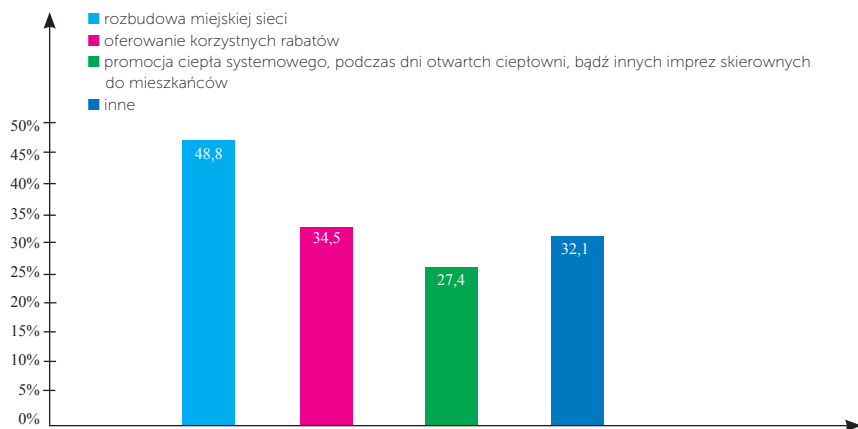
Ograniczenia budżetowe

Jedno z głównych pytań w ankiecie dotyczyło inwestycji przeprowadzonych przez gminę przez ostatnich pięć lat w budynkach będących ich własnością. Okazało się, że aż 79% gmin podjęło takie inwestycje – w po-

Rys. 1. Działania podejmowane przez gminy, mające na celu likwidację niskiej emisji (wartości nie sumują się do 100%, gdyż możliwe było podanie kilku odpowiedzi).

staci termomodernizacji budynków (rys. 1). Tyle że sama termomodernizacja nie świadczy jeszcze o znaczącym zaangażowaniu się w gospodarkę niskoemisyjną. Kolejnym instrumentem wsparcia miał się okazać system dofinansowania projektów dla mieszkańców na termomodernizację budynków mieszkalnych. A to ma już znaczący wpływ na ograniczenie niskiej emisji. Niestety, takie dofinansowanie było w stanie zapewnić mieszkańcom jedynie 11,4% gmin. Powody były prozaiczne – ograniczenia budżetowe. Badania pokazały również, że tylko co siódma gmina (14,1%) w ciągu ostatnich pięciu lat rozbudowała miejską sieć ciepłowniczą. Istotną kwestią w badaniach było także pytanie dotyczące odnawialnych źródeł energii, które są jedną z głównych alternatyw dla ciepła pozyskiwanego ze spalania w piecach węgla bądź odpadów. W tym przypadku gminy wykazały się większą współpracą z mieszkańcami i – przy wykorzystaniu środków unijnych – udzieliły wsparcia finansowego mieszkańcom w celu skorzystania przez nich ze źródeł odnawialnych. Taką formę pomocy zadeklarowało 37,5% gmin. Najgorsze wyniki przyniosło zadane wprost pytanie o to, czy na terenie gminy opracowano i realizowano program likwidacji niskiej emisji. Odpowiedzi twierdzącej udzielił zaledwie co dziesiąty samorząd (10%). Pewnym pocieszeniem jednak może być fakt, że wyniku nie trzeba traktować wiążąco. Z dużą dozą prawdopodobieństwa moż-

Rys. 2. Działania podejmowane przez ciepłownie, mające zachęcać mieszkańców do przyłączenia się do miejskiej sieci ciepłowniczej (wartości nie sumują się do 100%, gdyż możliwe było podanie kilku odpowiedzi)

na bowiem przyjąć, że programy likwidacji niskiej emisji prowadzone są często nie jako spójna strategia, lecz pojedyncze akcje, które mają wpływ na likwidację niskiej emisji. Tym bardziej że spora część gmin (41%) kładzie duży nacisk na działania prewencyjne i prowadzi aktywną edukację ekologiczną w zakresie przeciwdziałania niskiej

emisji – w postaci kampanii informacyjnych czy lekcji w szkołach.

Aktywne PEC-e

W ramach projektu „Misja-emisja” ankietę skierowano również do 500 przedsiębiorstw zajmujących się wytwarzaniem i/lub dostawą

wą ciepła (tzw. PEC-ów), jednakże odpowiedzi udało się uzyskać jedynie od ok. 37% z nich. Jakie wyniki przyniosły badania? Okazało się, że znacząca większość przedsiębiorstw ciepłowniczych (76,6%) włącza się w działania związane z likwidacją niskiej emisji. Do podstawowych inicjatyw w tym kierunku (rys. 2.) zaliczane są: rozbudowa sieci ciepłowniczej, co deklaruje niemal połowa ankieterów (48,8%), i polityka cenowa, która ma zachęcić mieszkańców do przyłączenia się do ciepła systemowego (34,5%). Co czwarte przedsiębiorstwo promuje też ciepło systemowe poprzez dni otwarte ciepłowni (27,4%).

Analizując stan ciepła systemowego w Polsce, które ma znaczący wpływ na ograniczenie emisji szkodliwych pyłów do atmosfery, tylko 5% ciepłowni określiło, że swoim zasięgiem pokrywa 81-100% budynków na terenie prowadzonej przez siebie działalności. Z kolei najwięcej przedsiębiorstw (36,6%) określiło, że swoim działaniem pokrywa 41-60% budynków, a co dziesiąte przedsiębiorstwo przyznało się, że ich zasięg to maksymalnie 20% budynków

Lech Bojarski

Misja: media

Ogólnopolską kampanię informacyjno-edukacyjną na rzecz przeciwdziałania niskiej emisji pn. „Misja-emisja” zainaugurowała konferencja prasowa, która odbyła się 6 lutego 2014 r. w Centrum Prasowym PAP. Zaproszenie organizatora – firmy Abrys – do panelu dyskusyjnego z ekspertami przyjęli m.in. Jacek Szymczak (prezes Izby Gospodarczej Ciepłownictwo Polskie), Mariusz Popiołek (koordynator programu KAWKA), dr inż. Artur Badyda (z Wydziału Inżynierii Środowiska Politechniki Warszawskiej) oraz dr inż. Anna Szalkowska (z Fundacji Pla-

sticsEurope Polska). Na spotkaniu obecni byli przedstawiciele mediów ogólnopolskich i branżowych, a także komisarze Dymscy – ikony projektu. Konferencja rozpoczęła się o godz. 11 powitaniem gości przez prezesa firmy Abrys, Magdalenę Dutkę. Podczas dyskusji, prowadzonej przez koordynatora kampanii „Misja-emisja” – Agnieszkę Markiewicz, problem niskiej emisji został przedstawiony wieloaspektowo. Jako pierwszy głos zabrał dr inż. Artur Badyda, który wprowadził przybyłych dziennikarzy w temat – omówił, dlaczego niska emisja stanowi

problem i jaki jest jej wpływ na środowisko i ludzkie zdrowie. O tym, w jaki sposób spalanie odpadów w przydomowych piecach przyczynia się do wzrostu niskiej emisji i jakich argumentów użyć, by nakłonić społeczeństwo do rezygnacji z takich praktyk, mówiła z kolei dr inż. Anna Szalkowska. Natomiast Jacek Szymczak szczególną uwagę zwrócił na jedną z przewag stosowania ciepła systemowego, którą jest znaczące ograniczenie zanieczyszczeń, możliwe dzięki spalaniu węgla w ciepłowniach i elektrociepłowniach ze średnią sprawnością ponad 83,5%, podczas gdy sprawność instalacji wykorzystywanych w ogrzewnictwie indywidualnym nie przekracza 65%. O rosnącym zainteresowaniu programem KAWKA „Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energetycznych”, a także o przedsięwzięciach podejmowanych przez gminy i finansowanych ze środków dostępnych w ramach tego programu opowiedział jego koordynator z ramienia Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Mariusz Popiołek. Stanowiska zajęte przez zaproszonych ekspertów jednoznacznie podkreśliły, że niska emisja to zjawisko, o którym trzeba mówić, a kampania informacyjno-edukacyjna „Misja-emisja” to idea z misją. W drugiej części konferencji zaprezentowano najważniejsze elementy kampanii. Podsumowaniem spotkania była dyskusja z przedstawicielami mediów oraz rozmowy kulturalowe przy słodkim poczęstunku. Materiał wideo z konferencji prasowej dostępny jest na kanale YouTube kampanii „Misja-emisja”.

Agnieszka Markiewicz

Archiwum Abrys

Od lewej: A. Markiewicz, M. Dutka, J. Szymczak, A. Badyda, M. Popiołek, A. Szalkowska

Niska emisja – poważny problem

O tym, że zanieczyszczenie powietrza spowodowane niską emisją zaprzęta głowę przedstawicielom jednostek samorządu terytorialnego, przekonuje ogromne zainteresowanie, jakim cieszyła się konferencja „Niska emisja – poważny problem”.

Spotkanie, które odbyło się 5 marca 2014 r. w Warszawie, było częścią ogólnopolskiej kampanii informacyjno-edukacyjnej „Misja-emisja”. Na konferencję, poświęconą różnym aspektom niskiej emisji, przybyło do stolicy ponad 100 osób, a niespełna dwukrotnie więcej oglądało jej przebieg na żywo dzięki transmisji internetowej. Najliczniejszą grupę stanowili reprezentanci gmin. Konferencję rozpoczęto od wyświetlenia filmu promującego kampanię (dostępnego na kanale YT). Uczestników dyskusji powitał Tomasz Szymkowiak, dyrektor ds. wydawnictw firmy Abrys – organizatora kampanii „Misja-emisja”.

Prawne dylematy

Spotkanie rozpoczęła prezentacja instrumentów polskiego i unijnego prawa środowiskowego, które regulują kwestie prawne związane z niską emisją na terenie Polski. Daniel Chojnacki z Kancelarii Prawnej Domański, Zakrzewski, Palinka w szczególności podkre-

ślił formalne ukonstytuowanie w prawie samej definicji niskiej emisji, zwrócił też uwagę, kiedy zanieczyszczenie powietrza powodowane paleniem odpadów w przydomowych piecach może zostać przez służby porządkowe potraktowane jako wykroczenie. – *Problem niskiej emisji w prawie polskim nie jest wyraźnie regulowany, co nie oznacza, że nie ma takich instrumentów, które mogłyby mieć zastosowanie w przypadku osób spalających odpady w gospodarstwach domowych* – podsumował D. Chojnacki.

Na celach i konieczności skonstruowania planu gospodarki niskoemisyjnej w swym wystąpieniu skupił się Tomasz Pawelec z Consus Carbon Engineering, podkreślając znaczenie tego dokumentu, jeśli gminy chcą poważnie myśleć o rozwoju w najbliższych latach. – *Plan gospodarki niskoemisyjnej to dokument, w którym trzeba sobie zaplanować działania na lata 2014-2020, żeby było je zrealizować i pozyskać dla nich finansowanie* – podkreślił Tomasz Pawelec.

Jego zdaniem, plan powinien być konkretny i zawierać działania wszystkich jednostek znajdujących się na terenie gminy.

Kaw(k)a na ławę

Wyjątkowym zainteresowaniem – o czym świadczy liczba pytań zadanych podczas panelu dyskusyjnego – cieszyła się prezentacja założeń programu KAWKA, której podjął się przedstawiciel Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Dariusz Szymczak. – *W ramach tego programu gminy powinny podejmować działania zmierzające do ograniczania ilości spalnego paliwa oraz zmieniania go na bardziej przyjazne środowisku. Ważne, by tworzyły też miejscowe akty prawne, które zachowałyby trwałość dofinansowanych przedsięwzięć, takie jak miejscowe plany zaopatrzenia w ciepło, uwzględniające korzystanie z odnawialnych źródeł energii oraz przyłączanie do miejskiej sieci ciepłowniczej* – mówił D. Szymczak. Na sali obecni byli przedstawiciele gmin, którzy skorzystali z pierwszej transzy dotacji przekazanej do wojewódzkich funduszy, a wielu uczestników dopytywało o możliwości skorzystania z kolejnych cykli dotacji.

Pierwszy blok wystąpienia zakończyła prelekcja Marcina Adamskiego z Centrum UNEP/

Od lewej: T. Pawelec, D. Szymczak oraz M. Adamski.

GRID-Warszawa, który zwrócił uwagę słuchaczy na możliwości technologiczne GIS (ang. Geographic Information System – System Informacji Geograficznej), pozwalające gminom zarządzać informacją m.in. o niskiej emisji i alternatywnych źródłach energii. – *Coraz częściej słyszy się o systemach GIS. Decydując się jednak na wybór tego rozwiązania, warto zastanowić się, jaki rodzaj rejestrów prowadzimy, jaką wartość przyniesie nam cyfryzacja zasobów i w jakim zakresie system ten będzie wspierał realizację doraźnych zadań gminy* – podkreślił M. Adamski. W związku z tym, że system ten, jak każdy system informatyczny, nie jest tani, jego wdrożenie musi być poparte szczegółową analizą potrzeb.

Potencjał do wykorzystania

Po krótkiej przerwie na kawę, która upłynęła na owocnych rozmowach kulturalowych, drugą część konferencji zainaugurował prezes Izby Gospodarczej Ciepłownictwo Polskie, Jacek Szymczak, wskazując na potencjał ciepłownictwa systemowego w Polsce oraz

plynące z tej metody ogrzewania domostw korzyści dla środowiska i gmin. – *Zakładając, że wszystkie indywidualne kotły, gdzie jest spalany węgiel, a nierzadko także odpady, podłączylibyśmy do systemu ciepłowniczego, to poziom emisji pyłu spadłby dziesięciokrotnie* – zaznaczył J. Szymczak. Podkreślił też wysoką sprawność energetyczną instalacji i urządzeń technologicznych sieci ciepłowniczych w porównaniu z instalacją wykorzystywaną w ogrzewnictwie indywidualnym.

Przyczyny negatywnego wpływu sektora komunalno-bytowego na stan jakości powietrza prezentowała dr inż. Krystyna Kubica, ekspert Polskiej Izby Ekologii. Do dobrych praktyk pozyskiwania czystszej energii w rozproszonym sektorze komunalno-bytowym zaliczyła m.in. Programy Ograniczania Niskiej Emisji (PONE), obejmujące wymianę nieefektywnych urządzeń grzewczych na wysoko sprawne instalacje. – *To, w jakim kierunku pójść samorządy w zakresie dostarczania mieszkańcom ciepła i poprawy jakości powietrza, zależy od kosztów i dostępności źródła. Ważne jest*

też stworzenie ogólnopolskiego, strategicznego programu w tym zakresie, który będzie łączył walkę z niską emisją z pokazaniem, że ciepłownictwo jest źródłem ograniczania emisji dwutlenku węgla i poprawy jakości powietrza – konkludowała K. Kubica.

Odpady wartościowym surowcem

– *Plastik nie do pieca, piec nie do plastiku* – od takich słów przedstawienie negatywnych konsekwencji spalania w przydomowych piecach i na wolnym ogniu odpadów komunalnych, w tym materiałów z plastiku, rozpoczął dr inż. Kazimierz Borkowski z Fundacji PlasticsEurope Polska. Dyrektor fundacji akcentował mocno, że odpady z tworzyw sztucznych są wartościowym surowcem, który – poprzez recykling mechaniczny – można, a wręcz należy ponownie wykorzystywać do produkcji nowych wyrobów. Ponadto zwrócił uwagę, że, zgodnie z nową ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy przejęły dużą część obowiązków związanych z gospodarką odpadami. – *Muszą zorganizować ten system, zapewnić warunki do selektywnej zbiórki, budować instalacje służące do zagospodarowania odpadów i osiągnąć oznaczone poziomy odzysku i recyklingu, a także zapewnić edukację ekologiczną mieszkańców. Jednym z jej elementów powinno być uświadamianie im szkodliwości palenia odpadów w piecach* – zaznaczył K. Borkowski.

Doświadczeniami z działań prowadzonych na rzecz likwidacji niskiej emisji we Wrocławiu i w Bielsku-Białej podzielili się z uczestnikami konferencji dr Alicja Graczyk z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu oraz Piotr Sołtysek z Biura Zarządzania Energią Urzędu Miasta Bielsko-Biała. Dobre praktyki obu samorządów w zakresie dbałości o jakość powietrza miały zainspirować innych pracowników administracji samorządowej do podejmowania takich działań na terenie ich gmin i ich promocji w projekcie „Misja-emisja”.

Podsumowaniem konferencji, zorganizowanej dzięki dofinansowaniu ze środków z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, była dyskusja i wymiana doświadczeń pomiędzy uczestnikami spotkania, które po zakończeniu konferencji kontynuowano przy serwowanym lunchu. Podziękowania za udział w konferencji organizatorzy skierowali nie tylko do obecnych prelegentów i gości spotkania, ale także do przedstawicieli mediów, którzy sumiennie wspierają kampanię od pierwszych dni jej trwania. Konferencja dobiegła końca, ale mamy nadzieję, że przekazane na niej treści przyczynią się do zwiększenia działań gmin w zakresie likwidacji niskiej emisji, a tym samym zwiększenia świadomości ich mieszkańców. Walczmy razem o czyste powietrze!

Agnieszka Markiewicz

W konferencji wzięli udział komisarze Dymscy

Dymski uwolniony!

Porwany przez dymowników, stugusów Arcydymona, komisarz Dymski został uratowany! Uwięziony w monsturalnym kominie bohater kampanii „Misja-emisja” znów może walczyć w obronie czystego powietrza.

W Poznaniu 25 maja 2014 r. odbyła się gra miejska „Porwanie Dymskiego”. Zadaniem drużyn było odszukanie i uwolnienie komisarza Dymskiego, porwanego i uwięzionego przez dymowników. Na podstawie wskazówek, zdobywanych w nagrodę za prawidłowe rozwiązanie zadań i zagadek, drużyny podążały tropem porywaczy, odkrywając tym samym tajemnicę zniknięcia Dymskiego i pojawienia się Arcydymona.

Gotowi do startu, start!

Gra rozpoczęła się o godz. 11 przy Galerii Miejskiej Arsenał na Starym Rynku (fot. 1). Tam organizatorzy sprawdzili obecność wszystkich drużyn (było ich sześć), a zawodnicy otrzymali koszulki z logo kampanii „Misja-emisja” oraz pakiet startowy, składający się z listu z żądaniami porywaczy Dymskiego oraz listu samego komisarza. List zawierał

nakaz dostarczenia okupu, a w istocie składników potrzebnych do wywołania Arcydymona. Niewywiązanie się z tego obowiązku bądź zwłanie policji groziło zniknięciem komisarza na zawsze. W pakiecie znajdował się także list pożegnalny, który porywacze liतोściwie pozwolili napisać Dymskiemu – każda drużyna otrzymała zmodyfikowaną kopię listu, gdyż została w nim zawarta wskazówka dotycząca lokalizacji, do której drużyna ma dotrzeć w pierwszej kolejności. Wskazówką było ostatnie zdanie listu „Chciałbym Wam jeszcze tyle napisać, ale by to wszystko wyrazić, nie wystarczyłoby nawet 3, 7, 12, 22, 37, 45, 47, 68, 70 liter”. Dla każdej drużyny zestaw liczb, wskazujących kolejne litery w treści listu, był inny. Po ich wyszukaniu grupy poznały nazwy

Fot. 1. Drużyny na starcie

Fot. 2. Sprawdzian wiedzy z zakresu niskiej emisji

Fot. 3. Na Placu Wolności zbierano podpisy mieszkańców

Fot. 4. Drużyny szukają świadka, który przekaże im dalsze wskazówki dotyczące porwania Dymskiego

ulic lub miejsc, do których musiały dotrzeć w celu otrzymania kolejnego zadania.

Zadania i wskazówki

Każda drużyna miała do wykonania osiem zadań. Jedno z nich („Sprawdzian”) polegało na znalezieniu w Parku Chopina co najmniej trzech postronnych osób, które przed kamerą prawidłowo odpowiedziały na pytania „Czym jest niska emisja?” oraz „Jak dowiedział się Pan/dowiedziała się Pani o zjawisku niskiej emisji?”. Jeśli zapytane osoby nie potrafiły odpowiedzieć na zadane pytania bądź udzieliły złej odpowiedzi, drużyny musiały wytłumaczyć im to zjawisko (fot. 2).

Wraz z każdą drużyną po wyznaczonym terenie poruszał się kamerzysta – orędownik walki z dymonami, który nakręcił wypowiedzi pytanych osób. Po zrealizowaniu zadania każdy zespół otrzymywał wskazówkę, gdzie pójść dalej. Przykładowo, wskazówka „Każdy choć w połowie o tym wie, że powietrzem wiejskim lepiej oddycha się. Nie ma co do tego żadnych wątpliwości, idźcie więc szerzyć wiedzę na deptaku ulotkowych możliwości” skierowała uczestników zabawy na ul. Półwiejską, zwaną przez poznaniaków deptakiem. Tam czekało na nich zadanie „Lotna promocja”, które polegało na przeprowadzeniu szybkiej akcji informacyjnej o niskiej emisji i rozdaniu 25 ulotek poświęconych temu tematowi w jak najkrótszym czasie. Gdy uczestnicy, dzięki kolejnej wskazówce, trafili na Plac Wolności, musieli zmierzyć się z zadaniem „Społeczne poparcie” – w jego ramach trzeba było znaleźć dziesięć osób, które własnoręcznie podpisały się, że wiedzą, co to jest niska emisja, i popierają walkę z Dymonami. Prośba o podpis musiała być poprzedzona objaśnieniem – dla ludzi nieświadomych tego zjawiska – czym jest niska emisja i dlaczego to tak ważny dla społeczeństwa temat (fot. 3).

W innym miejscu Poznania – na Górze Przemysła – uczestnicy zabawy mieli za zadanie odnalezienie i zeskanowanie kodu QR, zawierającego link do strony na portalu Misja-emisja.pl, gdzie znajdowało się rozwiązanie zagadki (np. co oznacza skrót WWA). Drużyny, które dotarły do skweru Romana Wilhelmiego, musiały z kolei zagrać w kalambury (o tematyce

niskoemisyjnej), a po przybyciu pod pomnik Armii Poznań ułożyć rurociąg z dostępnych elementów, wykonanych z różnej długości rurek plastikowych. Na przystanku tramwajowym „Małe Garbary” drużyny spotkały Małomównego, który udzielał pojedynczych wskazówek na temat tego, jak wygląda świadek, który wie coś ważnego o porwaniu Dymskiego. Małomówny na pytania odpowiadał bardzo lakonicznie i nad każdą wypowiedzią

czekali do godz. 14.10. W czasie oczekiwania na przybycie wszystkich drużyn uczestnicy zostali zaproszeni na poczęstunek. Po zliczeniu wszystkich punktów rozpoczęło się ostatnie starcie – drużyny musiały odnaleźć ukryty w paletach klucz do „komina”, w którym uwięziony był komisarz Dymski. Jako pierwsza odnalazła go drużyna, która jako druga przybyła na miejsce, czym zapewniła sobie

Fot. 5. Zwycięzcy gry miejskiej „Porwanie Dymskiego”

zastanawiał się przynajmniej 15 sekund, chyba że w rozmowie poruszony był temat niskiej emisji – wówczas znacznie się ożywił i chętnie sprawdzał wiedzę w tym temacie (fot. 4). Z kolei na Ostrowie Tumskim drużyny musiały zmierzyć się z segregacją odpadów i wykażać znajomością zasad recyklingu.

Ostatnie starcie

Po wykonaniu każdego zadania zespoły, oprócz wskazówki, gdzie pójść dalej, otrzymywały trop, czyli odpowiednio przyciętą (na kształt elementów układanki) karteczkę z liczbą. Połączone w całość cyfry okazały się numerem telefonu do Dymskiego. Każdej drużynie, która zadzwoniła do Komisarza, odpowiadał on, gdzie go zamknięto (piasek, szum wody, plusk ryb).

Pierwsza drużyna zjawiała się na mecie (KontenerART) o godz. 13.28, natomiast druga mi-

zycięstwo (fot. 5). W nagrodę cały zespół otrzymał tablety.

Elementem gry miejskiej był także mural – wielkoformatowa grafika, której tematem była niska emisja. Została ona wykonana pod mostem Chrobrego przez podopiecznych Fundacji Raya Wilsona (fot. wejściowe). Partnerem gry miejskiej była Dalkia Poznań.

Wszyscy uczestnicy gry miejskiej „Porwanie Dymskiego” zgodnie twierdzą, że wiedza społeczeństwa na temat niskiej emisji jest jeszcze niewystarczająca, jednak majowe rozgrywki przyczyniły się do wyedukowania sporej grupy poznaniaków (i nie tylko) w tym zakresie. Ponadto dostarczyły sporo emocji i dobrej zabawy. I właśnie o to chodziło!

Małgorzata Masłowska-Bandosz

Gminy z misją

Coraz więcej gmin może pochwalić się ciekawymi doświadczeniami w zakresie walki z niską emisją, o czym świadczą wyniki konkursu „Gmina z misją”. Jego laureatami zostali Koszęcin, Piaseczno i Bielsko-Biała.

Miejscowościom tym, tak jak wielu innym w Polsce, nieobce jest zjawisko niskiej emisji. Powszechne jest jeszcze bowiem w społeczeństwie stosowanie w mieszkalnictwie komunalnym i indywidualnym niskosprawnych urządzeń grzewczych oraz spalanie w piecach złej jakości paliw (nie wykluczając odpadów), ponadto problemem jest też nieodpowiedni stan techniczny instalacji kotłowych oraz ich nieprawidłowa eksploatacja. Powstałe w wyniku takich działań zanieczyszczenia są przyczyną wielu groźnych dla człowieka chorób układów oddechowego i krążenia, uszkodzeń wątroby, a także alergii i nowotworów. – *Problem jest poważny, dlatego jednostki samorządowe podejmują wiele starań, by wyeliminować zjawisko niskiej emisji. Robią to jednak nie tylko dlatego, że ciąży na nich ustawy obowiązek ochrony powietrza, ale również ze względu na to, że znają wartość czystego powietrza na swoim terenie* – powiedział Tomasz Szymkowiak, koordynator kampanii „Misja-emisja”.

Cele i zadania

Celem konkursu „Gmina z misją” było wyróżnienie jednostek samorządu terytorial-

nego, które podejmują szereg inicjatyw na rzecz ograniczenia niskiej emisji. – *Gminy za każdą zrealizowaną inicjatywę dotyczącą walki z problemem niskiej emisji otrzymywały punkty, co pozycjonowało je na liście rankingowej, dostępnej na naszej stronie internetowej. Punkty przyznawane były zarówno za działania, które zrealizowane zostały w ciągu ostatnich pięciu lat, jak i za inicjatywy, których właśnie się podjęły* – wyjaśnił Tomasz Szymkowiak. Wśród zgłaszanych działań było m.in. przeprowadzenie termomodernizacji budynków stanowiących własność gminy, udzielenie wsparcia finansowego mieszkańcom zamieniającym ogrzewanie węglowe na bardziej ekologiczne czy też realizacja kampanii uświadamiającej mieszkańcom szkodliwość palenia odpadów w piecach. Inicjatywy można było zgłaszać od 1 stycznia do końca września 2014 r. – *Wygrywała ta gmina, która zdobyła największą liczbę punktów. Interesujące było to, że można było je zbierać w trakcie konkursu i co jakiś czas zmieniał się jego lider. Tak naprawdę do ostatnich dni nie było wiadomo, który z podmiotów zwycięży* – podsumował Tomasz Szymkowiak. Konkurs odbywał się w trzech kategoriach – miasta powyżej 100 tys. mieszkańców, miasta od 50

do 100 tys. mieszkańców oraz gminy i miasta do 50 tys. mieszkańców. Laureaci zostali uhonorowani podczas Gali Międzynarodowego Kongresu Ochrony Środowiska ENVICON, która odbyła się 13 października br. w Poznaniu. Wydarzenie prowadził prezydent telewizyjny, Marcin Prokop, a nagrody w konkursie wręczał koordynator kampanii „Misja-emisja” – Tomasz Szymkowiak. Galę zakończył koncert Małgorzaty Ostrowskiej, po którym uczestnicy zostali zaproszeni na uroczysty bankiet.

Mała gmina – wielkie zaangażowanie

W kategorii „Miasto poniżej 50 tys. mieszkańców” zwyciężyła gmina Koszęcin, położona na południu kraju, 40 km od Częstochowy. W gminie zorganizowano wsparcie finansowe dla mieszkańców na wymianę źródeł ciepła i wykorzystanie OZE. – *Realizacja naszego Programu ograniczenia niskiej emisji, polegającego na udzielaniu dofinansowania do wymiany kotłów na ekologiczne oraz do instalacji kolektorów słonecznych, to najbardziej efektywne działanie podjęte przez gminę w celu likwidacji niskiej emisji, ponieważ w bezpośredni sposób obniża poziom emisji szkodliwych substancji* – wyjaśnia Grzegorz Ziąja, wójt gminy Koszęcin. Na zwycięstwo wpływ miało także zaangażowanie gminy, przy współpracy z placówkami oświatowymi, w edukację mieszkańców. Z Koszęcina wpłynęło najwięcej scenariuszy

lekcji do konkursu „Lekcja o niskiej emisji”, który był jednym z elementów kampanii „Misia-emisja”. Wójt gminy zapewnia, że większość jej mieszkańców ma świadomość dotyczącą zagrożeń związanych z niską emisją, co potwierdza duże zainteresowanie programem. W ostatnim czasie zorganizowano tam też wiele akcji informacyjnych oraz happenin-gów uświadamiających społeczność lokalną o tych zagrożeniach. Jednak mimo sukcesów gmina nie ustaje w działaniach poprawiających jakość powietrza. – *Będziemy kontynuować realizację Programu ograniczenia niskiej emisji (obecnie jest to już siódmy etap). Ponadto został złożony kolejny wniosek o przyznanie dofinansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na realizację jego następnego etapu. Duży nacisk zostanie położony także na termomodernizację obiektów stanowiących własność gminy, m.in. Domu Kultury w Strzebinu oraz Szkoły Podstawowej w Strzebinu. Będzie ponadto prowadzona szeroko rozumiana akcja edukacyjna dotycząca szkodliwości niskiej emisji* – podsumował wójt Ziąba.

Aktywnie w Piasecznie

Piaseczno, które jako jedno z pierwszych zgłosiło swój udział w konkursie „Gmina z misją”, wygrało w kategorii „Miasto od 50 do 100 tys. mieszkańców”. Niska emisja to problem, z którym gmina boryka się od wielu lat, a w związku z nasilającą się presją urbanistyczną oraz wzrostem liczby mieszkańców w ostatnim czasie stał się on szczególnie palący. – *Ponieważ podejmowane od kilku lat działania nie przyniosły oczekiwanych rezultatów, we wrześniu 2011 r. Rada Miejska w Piasecznie podjęła uchwałę w sprawie przystąpienia do Porozumienia Między Burmistrzami dla poprawy klimatu, co okazało się momentem przełomowym. Opracowano Program ograniczenia niskiej emisji, który stał się najważniejszym elementem uchwalonego dwa lata później Planu działań na rzecz zrównoważonej energii, będącego motorem napędzającym pozytywne zmiany na rzecz ograniczenia emisji szkodliwych substancji do powietrza* – wyjaśniła Jolanta Łączyńska, naczelnik Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Rolnej w Urzędzie Miasta i Gminy w Piasecznie. W Piasecznie zrealizowano szereg zróżnicowanych działań: przeprowadzono termomodernizację obiektów użyteczności publicznej i budynków komunalnych, zmodernizowano ich źródła ciepła, udzielano mieszkańcom wsparcia finansowego na wymianę źródeł ciepła na bardziej ekologiczne i rozbudowano sieć ciepłowniczą. Bardzo istotne dla gminy są także działania prewencyjne, realizowane m.in. przez uwzględnianie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego czy pozwoleń na budowę. Wszystkie podejmowane działania skierowane są do lokalnej społeczności, chociaż nie zawsze bezpośrednio. – *Mieszkańcy najbardziej doceniają pomoc finansową, która jest realnym wsparciem dla każdego gospodarstwa domowego. Jest ona udzielana za pomocą dotacji celowej z budżetu gminy na zakup kotłów gazowych, gazo-*

wo-olejowych lub olejowych bądź elektrycznych urządzeń grzewczych – podkreśliła J. Łączyńska. Podczas organizowanych od 2012 r. Dni Energii lokalna społeczność, ale także przedsiębiorcy mają możliwość zapoznania się z różnymi aspektami odnawialnych źródeł energii, co jest zachętą do inwestowania w przyjazne środowisku technologie. Edukacja ekologiczna jest realizowana przez gminę na wszystkich szczeblach nauki przedszkolnej i szkolnej, a organizowane kampanie i konferencje kierowane są także do osób dorosłych. – *Gmina Piaseczno jest dopiero na początku drogi w działaniach likwidujących niską emisję, ale pierwsze sukcesy są bardzo motywujące i pozwalają mieć nadzieję na wygraną w walce o czyste powietrze* – podkreśliła J. Łączyńska.

Walka z dymonami

Zwycięzcą w kategorii „Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców” zostało miasto Bielsko-Biała, które jako jedno z pierwszych w Polsce podjęło walkę z zanieczyszczeniami powietrza, spowodowanymi niską emisją. Przekroczenia norm w Bielsku-Białej notuje się obecnie tylko w sezonie grzewczym – w zakresie pyłów zawieszonych i benzo(a)pirenu. Niemniej jednak dość wysoki poziom pyłów, choć nieprzekraczający norm, notuje się także w okresie letnim. – *W Bielsku-Białej problem potęguje położenie miasta wśród wielu podgórszych kotlin oraz częste występowanie okresów bezwietrznych, sprzyjających długotrwałemu zaleganiu zanieczyszczeń powietrza w dolinach. Pyły powstające na obszarze miasta mają swoje główne źródła w transporcie – jest to prawie 19%, oraz w kominach budynków – 18%. Jednak aż 62% stanowią pyły pochodzące z zewnątrz – jest to tzw. tło ponadregionalne, pyły z całego woj. śląskiego oraz z sąsiedniego woj. małopolskiego. Gdyby nawet całkowicie zlikwidować kominy w naszym mieście, problem zmniejszyłby się zaledwie o 18%! Widać więc wyraźnie, że ochrona powietrza to nasza wspólna sprawa* – wyjaśnia Piotr Sołtysek, pełnomocnik prezydenta miasta ds. zarządzania energią. Jego zdaniem, najbardziej efektywne w likwidacji niskiej emisji są szerokie działania promocyjno-edukacyjne. Przykładem jest coroczny Beskidzki Festiwal Dobrej Energii. – *Do tej pory odbyły się cztery tego typu Festiwale, przez które przewinęła się pokaźna liczba osób, odpowiadająca blisko połowie mieszkańców naszego miasta. W sposób przystępny, w atmosferze pikniku i dobrej zabawy, przekazujemy na nich mieszkańcom wiedzę na temat związków między użytkowaniem energii a ochroną środowiska zachęcamy do zmniejszania zużycia energii na różne sposoby oraz do używania odnawialnych źródeł energii. Dochodzą do tego informacje medialne, ulotki, broszury czy gadżety akcji. Festiwale zawsze są poprzedzane kilkumiesięcznymi konkursami szkolnymi, angażującymi prawie całą bielską edukację* – podkreślił P. Sołtysek. Kampania zdobyła już uznanie w Polsce i za granicą. W 2013 r. została nagrodzona w Maastricht jako najlepszy projekt samorządowy w Europie.

Od czego zależy sukces takich działań? – *Są co najmniej dwa warunki, by taka kampania się udała. Miasto powinno pokazać, że zależy mu na ochronie powietrza. Oznacza to, że jeśli zachęcemy do termomodernizacji czy stosowania odnawialnych źródeł energii, sami powinniśmy je wykorzystywać* – podkreślił Piotr Sołtysek.

Obecnie gmina nie ma żadnego miejskiego budynku publicznego, który ogrzewany byłby z kotłowni węglowej, a blisko 80% tych budynków zostało poddanych termomodernizacji, choćby w niewielkim zakresie. W dziesięciu zastosowano kolektory słoneczne o łącznej powierzchni 1000 m². Wykonano także cztery małe instalacje fotowoltaiczne. Miasto produkuje też energię z odpadów oraz ścieków. – *Drugi warunek to pomoc miasta dla mieszkańców chcących w tej mierze działać. Od 2007 r. miasto dotuje tych mieszkańców, którzy zlikwidują swoje stare źródło węglowe i zastąpią je ekologicznym źródłem ciepła. Do tej pory dokonano 1600 takich wymian w domach mieszkańców Bielska-Białej. Pomoc uzyskali też mieszkańcy instalujący kolektory słoneczne (ok. 800 instalacji)* – wyjaśnia P. Sołtysek.

Patrząc w przyszłość

W planach gminy jest kontynuacja dotychczasowych działań z zamiarem ich intensyfikacji na miarę funduszy, jakie będą do dyspozycji, a także działania w kierunku likwidacji niskiej emisji pochodzącej z transportu. Gmina chce w tym celu m.in. promować i rozwijać ruch rowerowy oraz zakupić nowe, ekologiczne autobusy, usprawniając przy tym cały system komunikacyjny. Właśnie ruszyła w mieście akcja informacyjna dotycząca szkodliwości niskiej emisji, polegająca na rozpowszechnianiu tematycznych ulotek i broszur informacyjnych. Będzie ona trwała przez cały sezon grzewczy. Gmina przygotowuje się też do V Beskidzkiego Festiwalu Dobrej Energii, który poprzedzony będzie konkursami dla dzieci i młodzieży. – *Potrzebujemy również odświeżenia informacji na temat rzeczywistej liczby i struktury źródeł węglowych w naszym mieście – czeka nas w tym względzie inwentaryzacja miejska. A następnie w świetle otrzymanych wyników dokonamy korekt naszych planów odnośnie likwidacji niskiej emisji. Są to plany na pierwsze półrocze przyszłego roku* – stwierdza Piotr Sołtysek.

Do konkursu „Gmina z misją” zgłosiło się blisko 50 gmin. Oznacza to, że każda z nich boryka się z problemem niskiej emisji i podejmuje działania, by ją ograniczyć. Biorąc pod uwagę, że w Polsce jest blisko 2500 gmin, można stwierdzić, że swoimi działaniami w ramach naszej inicjatywy pochwaliło się zaledwie 2% z nich. Wiedza na temat tego, jak inne podmioty radzą sobie z tym problemem, jest istotna i może być przydatna innym gminom w walce z niską emisją. Dlatego zachęcam do dzielenia się swoimi doświadczeniami i udziału w drugiej edycji konkursu. Walczmy razem!

Małgorzata Masłowska-Bandosz

W błyskach fleszy

Statuetka konkursu „Gmina z misją”

Uroczystość otworzyła
Magdalena Dutka
– prezes Zarządu Abrys
– organizatora konkursu
„Gmina z misją”

Wójt gminy Koszęcin – Grzegorz Ziąja odbiera statuetkę z rąk Tomasza Szymkowiaka – koordynatora kampanii „Misja-emisja”.

Naczelnik Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Rolnej Urzędu Miasta i Gminy Piaseczno – Jolanta Łączyńska z Tomaszem Szymkowiakiem.

Katarzyna Kordas (inspektor z Biura Zarządzania Energią Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej) z koordynatorem kampanii „Misja-emisja”.

Laureaci pierwszej edycji konkursu „Gmina z misją” z Tomaszem Szymkowiakiem oraz Marcinem Prokopem, który prowadził tegoroczną Galę Międzynarodowego Kongresu Ochrony Środowiska ENVICON.

7 x Archiwum Abrys/E. Szawara

Wydarzenie zakończył koncert znanej piosenkarki Małgorzaty Ostrowskiej

Ciepło, cieplej... ciepłownia!

W ramach inicjatywy „Ciepło, cieplej... ciepłownia!” przedsiębiorstwa energetyki ciepłej organizowały Dni Otwarte, w ramach których edukowały mieszkańców na temat niskiej emisji oraz zachęcały ich do korzystania z przyjaznych środowisku źródeł ciepła. Do akcji, w której wzięło udział przeszło 12 tys. osób, włączyło się ponad 20 przedsiębiorstw ciepłowniczych z całej Polski.

Cykl imprez pod hasłem „Ciepło, cieplej... ciepłownia!” zapoczątkowało Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury „KOS-EKO” z Kościerzyny. W akcjach, które miały miejsce 26 i 28 lutego oraz 3 marca 2014 r., łącznie wzięło udział ponad 230 uczniów gimnazjum. Wydarzenie obejmowało nie tylko wycieczkę studyjną po obiektach głównych źródeł ciepła, zaopatrujących system ciepłowniczy miasta, ale również wykonanie analiz laboratoryjnych służących do badania jakości wody, która jest wykorzystywana na cele ciepłownicze.

Aglomeracja Górnośląska, w skład której wchodzi Gliwice, należy do najbardziej zanieczyszczonych pyłem zawieszonym stref w Polsce. Z tego względu władze miasta mocno zaangażowały się w kampanię „Misja-emisja”. Oprócz zorganizowania gry miejskiej „Porwanie Dymskiego” odbyły się tam także Dni Otwarte Ciepłowni. Pracownik Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej w Gliwicach w ramach inicjatywy „Ciepło, cieplej... ciepłownia!” oprowadzał gliwiczanki po firmie, wyjaśniając, w jaki sposób PEC dba o to, by w domach było ciepło i jak dzięki temu chroni środowisko. Na zakończenie wycieczki zwiedzający obdarowani zostali komiksem „Dymski kontra Dymony”. Wydarzenie miało miejsce 7 czerwca 2014 r.

Mieszkańcy Bielska-Białej od wielu lat są uświadamiani w zakresie zagrożeń, jakie niesie korzystanie z nisko sprawnych urządzeń grzewczych – w tym celu organizowane są dla nich akcje i konkursy ekologiczne. Nie dziwi więc fakt, że władze miasta wraz z przedsiębiorstwem Therna – największym dostawcą ciepła w południowo-wschodniej Polsce – włączyły się do kampanii „Misja-emisja” i zorganizowały Dni Otwarte Ciepłowni, podczas których bielszczanie mogli pogłębić swoją wiedzę na temat niskiej emisji. Impreza odbyła się podczas IV Beskidzkiego Festiwalu Energii 12 czerwca 2014 r.

Coraz cieplej

Do kampanii „Misja-emisja” przyłączył się także największy prywatny operator sieci ciepłowniczej – Dalkia. Ambicją firmy jest rozwijanie sieci ciepłowniczej i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań. Właśnie z takimi innowacyjnymi rozwiązaniami i tech-

nologiami mogli zapoznać się mieszkańcy dwóch miast: Poznania (13 września 2014 r.) i Łodzi (20 września 2014 r.) podczas Ciepłej Soboty z Dalkią, w ramach której realizowana była inicjatywa „Ciepło, cieplej... ciepłownia!”.

Dla Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej w Przemysłu priorytetami są ograniczanie negatywnego oddziaływania na środowisko naturalne przy równoczesnej optymalizacji procesów wytwarzania i przesyłania ciepła oraz poszerzanie świadomości ekologicznej społeczeństwa na temat zagrożeń płynących z korzystania z nieekologicznych źródeł ciepła. Był to jeden z głównych powodów, dla którego MPEC włączył się do kampanii „Misja-emisja” i zorganizował Dni Otwarte Ciepłowni. Dzięki tej inicjatywie mieszkańcy Przemysłu mogli dowiedzieć się, że korzystanie z ciepła systemowego ogranicza zjawisko niskiej emisji, a co za tym idzie – jej negatywny wpływ na środowisko. Wydarzenie, w ramach którego można było zwiedzić ciepłownię, odbyło się 13 września 2014 r.

Edukacja w Żyrardowie

W ramach konkursu „Gmina z misją” Urząd Miasta Żyrardowa i Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej „Żyrardów” w dniach 9, 10, 16 i 17 października 2014 r. zorganizowali Dni Otwarte Ciepłowni pod hasłem „Ciepło, cieplej... ciepłownia!”. Inicjatywa skierowana była przede wszystkim do dzieci ze szkół podstawowych i gimnazjalnych. W ramach tego projektu w Dniach Otwartych wzięło udział ok. 150 uczniów. Głównym celem prowadzonej akcji było uświadomienie młodym ludziom, z jakim problemem mamy do czynienia, gdy mówimy o niskiej emisji. W zagadnienia związane z niską emisją wprowadziła młodzież Monika Rogowiecka-Lasota, naczelnik Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami tamtejszego Urzędu Miasta. Szkoły, które zgłosiły swój udział w Dniach Otwartych Ciepłowni, miały okazję zwiedzić zakład i poznać zasady funkcjonowania ciepłowni. Uczniów na terenie Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej „Żyrardów” przywitani prezisi spółki – Jan Kalman oraz Marian Czyżewski. Młodzież z zainteresowaniem słuchała historii ciepłowni miejskiej oraz opowieści o tym, jak ciepło dociera do mieszkań. Uczniowie

mogli zobaczyć i zapoznać się z zasadą funkcjonowania kotłów węglowych oraz z „sercem ciepłowni”, czyli komputerami i maszynami, które sterują całym zakładem. Następnie uczestnikom zostały przybliżone zadania strategiczne, które obecnie realizuje PEC, mające na celu zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza w mieście.

Otwarci na mieszkańców

19 września 2014 r. w Kole odbył się Piknik Ekologiczny, a w jego ramach tamtejszy Miejski Zakład Energetyki Ciepłej zorganizował Dni Otwarte Ciepłowni. Celem imprezy było uświadomienie mieszkańcom zagrożeń, wynikających z niskiej emisji, a także zaprezentowanie korzyści płynących z przyłączenia się do sieci ciepłowniczej. Impreza cieszyła się dużym powodzeniem, a mieszkańcy z zaciekawieniem przybywali do zakładu, żądni wiedzy na temat powstawania ciepła, z którego korzystają na co dzień.

Z kolei w gminie Piaseczno, która została laureatem konkursu „Gmina z misją”, mieszkańcy mogli się zapoznać z działaniami prowadzonymi przez Przedsiębiorstwo Ciepłowniczo-Usługowe, które przyłączyło się do inicjatywy „Ciepło, cieplej... ciepłownia!”. W ramach wydarzenia, które miało miejsce 26 września 2014 r., PCU mogło pochwalić się, że do produkcji ciepła wykorzystuje najnowsze dostępne technologie, dzięki którym jest jednym z najbardziej przyjaznych środowisku przedsiębiorstw w Polsce.

Włocławek walczył z dymonami

28 września 2014 r. we Włocławku w ramach wydarzenia „Weekend ze spółkami” odbyły się Dni Otwarte Ciepłowni pod hasłem „Ciepło, cieplej... ciepłownia!”, zorganizowane przez Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej we Włocławku. Podczas imprezy pracownicy MPEC wraz z przedstawicielem kampanii „Misja-emisja” edukowali mieszkańców na temat zjawiska niskiej emisji. Uświadomiali im m.in., jakie skutki zdrowotne wiążą się z paleniem w piecach materiałów odpadowych i niskiej jakości węgla. Omówiono także korzyści płynące z przyłączenia się do sieci ciepłowniczej. Najmłodszy uczestnicy mogli wcielić się w postać największego w kraju pogromcy dymonów – komisarza Dymskiego – i przywdziać jego strój. Całą imprezę zakończyły koncerty włocławskich artystów. W wydarzeniu wzięło udział ok. 400 osób.

Również 28 września 2014 r. w Dobrym Mieście odbył się festiwal Citaflow, podczas którego mieszkańcy miasta mogli poszerzyć swoją wiedzę na temat zjawiska niskiej emi-

sji. Zakład Energetyki Ciepłej w Dobrym Mieście, który bardzo zaangażował się w kampanię, włączył się do inicjatywy „Ciepło, ciepłej... ciepłownia!”. W jej ramach pracownik zakładu przedstawił mieszkańcom procesy, w wyniku których powstaje ciepło, dystrybuowane następnie do gospodarstw domowych.

„Misja-emisja” w Łomży

Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Łomży gościło mieszkańców, uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz uczestników Spotkania Szkoleniowo-Integracyjnego Podlaskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa (POIIB) w ramach Dni Otwartych Ciepłowni pod hasłem „Ciepło, ciepłej... ciepłownia!”. W imprezie wzięło udział ponad 150 uczniów ze szkół ponadgimnazjalnych m.in z Zespołu Szkół Ekonomicznych, Zespołu Szkół Drzewnych, III Liceum Ogólnokształcącego oraz Zespołu Szkół Technicznych. Wydarzenie zrealizowano 17 i 18 października 2014 r. Młodzież była pod wrażeniem wielkości urządzeń i instalacji oraz ilości zgromadzonego paliwa (miału węglowego). Atrakcją była przemysłowa sceneria, a nawet rygor noszenia kasek ochronnych. Inżynierowie z POIIB zwrócili uwagę na system regulacji parametrów technologicznych czynnika grzewczego oraz system monitoringu spal. Dni Otwarte Ciepłowni były również okazją do przedstawienia problematyki niskiej emisji i zagrożeń, jakie niesie to zjawisko. W sobotę 18 października 2014 r. w wydarzeniu wzięło udział ponad 50 osób, w tym rodziny z dziećmi w różnym wieku.

Dymski w akcji

Mieszkańcy Suwałk również wzięli udział w inicjatywie „Ciepło, ciepłej... ciepłownia!”, zorganizowanej przez tamtejsze Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej. Podczas wydarzenia mogli oni zwiedzić ciepłownię w Suwałkach i dowiedzieć się, dlaczego warto korzystać z ciepła systemowego do ogrzania gospodarstwa domowego. Spotkania odbyły się 24 i 25 października 2014 r. Gości witał komisarz Dymski, a następnie pracownik przedsiębiorstwa oprowadzał ich po zakładzie. Na terenie ciepłowni zwiedzający zobaczyli m.in. stację uzdatniania wody, pompownię, halę kotłową, nastawnię oraz turbomaszynownię. Dbając o bezpieczeństwo uczestników spotkania, zaopatrzone ich w kaski ochronne i zatyczki do uszu.

Do inicjatywy przyłączyło się też Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Białej Podlaskiej. Podczas wizyty w ciepłowni dzieci dowiedziały się, jak wygląda produkcja przyjaznego środowisku ciepła systemowego dla miasta Biała Podlaska, zobaczyły urządzenia służące do produkcji ciepła, a także dowiedziały się, co to jest niska emisja i jaki ma ona wpływ nie tyl-

1. Komisarz Dymski i zachwyceni jego działaniami mieszkańcy Bielska-Białej (IV Beskidzki Festiwal Energii). Archiwum Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej
2. Dymski chyba nie polubił pysznej polskiej grochówki – Ciepła Sobota z Dalkią Łódź. Archiwum Abrys
3. Mieszkańcy Przemyśla byli zaciekawieni procesami powstawania ciepła. Archiwum MPEC w Przemyślu
4. „Serce ciepłowni” w Żyrardowie. Archiwum PEC „Żyrardów”

5. Walka z dymonami – Ciepła Sobota z Dalkią Poznań. Archiwum Dalkia Poznań
6. Komisarz Dymski walczy z włotawskimi dymonami. Archiwum Abrys
7. Prezes Marian Mielcarek (pierwszy z lewej) zaprasza pierwszą grupę uczestników Dni Otwartych Ciepłowni. Archiwum MPEC w Łomży
8. Dzieci w towarzystwie gnieźnieńskiego Ciepłika zwiedzały zakład ciepłowniczy. Archiwum PEC Gniezno

ko na nasze zdrowie, ale też na środowisko. Do zwiedzania ciepłowni zaproszone zostały dzieci przedszkolne 5-6 letnie oraz szkolne z klas 0-II, biorące udział w objętych honorowym patronatem Prezydenta Miasta Białą Podlaską „Lekcjach ciepła”, organizowanych przez PEC. Podczas wizyty dzieciom towarzyszył dzielny pogromca Dymonów – komisarz Dymski, ikona kampanii „Misja-emisja”. Wydarzenie miało miejsce w dniach 6-7 listopada 2014 r.

Zaangażowane PEC-e

Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Siedlcach w dniach 6, 14 i 19 listopada 2014 r. zorganizowało Dni Otwarte Elektrociepłowni i Ciepłowni pod hasłem „Ciepło, ciepłej... ciepłownia!”. W wydarzeniu, którego celem było przybliżenie uczniom, w jakich procesach powstaje ciepło, wzięło udział ok. 440 dzieci. Podczas Dni Otwartych młodzież poznała założenia kampanii „Misja-emisja”, obejrzała związane z tym filmy promocyjne, a także zapoznała się z działaniami proekologicznymi przedsiębiorstwa i z procesami, w wyniku których powstaje energia elektryczna i ciepło. Elementem akcji było również zwiedzanie ciepłowni i elektrociepłowni w Siedlcach.

W inicjatywę „Ciepło, ciepłej... ciepłownia!” włączyło się także Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Gnieźnie. Na terenie ciepłowni C-13 przy ul. Spichrzowej, 18 i 27 listopada 2014 r., odbyły się Dni Otwarte. Gośćmi były dzieci ze Szkół Podstawowych nr 3 i 12, które możliwość zwiedzania największej ciepłowni w mieście wygrały w konkursie „PEC-owo baśniowo”, przeprowadzonym 6 listopada 2014 r. w Bibliotece Publicznej Miasta Gniezna.

Kampania „Misja-emisja” dobiega końca, co nie oznacza, że kończy się też organizowanie przez przedsiębiorstwa ciepłownicze Dni Otwartych Ciepłowni w ramach naszej inicjatywy. W grudniu 2014 r. akcja będzie realizowana w Olsztynie, Dębicy, Karlinie oraz w Łańcucie. Wiele przedsiębiorstw ciepłowniczych deklaruje także podjęcie współpracy i przeprowadzenie akcji edukacyjnych, podnoszących świadomość mieszkańców w zakresie niskiej emisji, również w przyszłym roku. Zapraszamy do kontaktu.

Maria Heimann

Oddech dla ziemi

Obecność w powietrzu bardzo szkodliwych pyłów – widocznych w postaci ciemnego dymu – jest przyczyną chorób układu oddechowego, niewydolności układu krążenia, uszkodzeń wątroby, alergii czy nowotworów. O tym, czym jest niska emisja i jak ją ograniczać, traktowały scenariusze zgłoszone do konkursu „Lekcja o niskiej emisji”.

Celami tej inicjatywy było przybliżenie uczniom zagadnień związanych z niską emisją, rozwijanie postawy ekologicznej i aktywizacja środowiska nauczycielskiego. Adresatami przedsięwzięcia byli nauczyciele, studenci oraz osoby zainteresowane edukacją ekologiczną. Przedmiot konkursu stanowiły autorskie scenariusze zajęć poświęconych zagadnieniu niskiej emisji.

Przedmiot i sposób oceny

Konkurs zorganizowała firma Abrys, realizująca kampanię „Misja-emisja”. Scenariusz, by zostać przyjętym, musiał spełniać warunki formalne, tj. zawierać temat, przedmiot, na który został przygotowany, cele, metody, techniki, środki dydaktyczne, czas trwania zajęć oraz warunki merytoryczne (traktować o niskiej emisji). Scenariusze można było zgłaszać do 31 października br. Konkurs „Lekcja o niskiej emisji” został rozstrzygnięty podczas obrad kapituły, które odbyły się 17 listopada br. w siedzibie firmy Abrys. Przy ocenie kapituła konkursowa brała pod uwagę kreatywność, atrakcyjność przekazu, poprawność metodyczno-merytoryczną, zgodność z obowiązującą podstawą programową, stopień zaangażowania uczniów w lekcję (prowadzenie zajęć w stylu analityczno-problemowym, kształtującym umiejętności poznawcze i komunikacyjne, a nie opisowo-faktograficznym), a także możliwość zastosowania scenariusza podczas zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych. W składzie kapituły znaleźli się: Stefania Misiarek – wicedyrektor Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu, Gabriela Wojciechowska – kierownik Pracowni Wspomagania Szkół i Doradztwa Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu, dr Renata Dudziak z Wydziałowej Pracowni Dydaktyki, Biologii i Przyrody Wydziału Biologii na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Kazimierz Baczyński, reprezentujący Kuratorium Oświaty w Poznaniu, Tomasz Szymkowiak, koordynator kampanii „Misja-emisja”, Emilia Seweryn, ekspert ds. edukacji ekologicznej w firmie Abrys, i Maria Heimann, sekretarz kampanii „Misja-emisja”. Członkowie kapituły omówili zgłoszone scenariusze, a następnie metodą tajnego głosowania wyłonili prace, które były najbardziej poprawne pod względem merytorycznym i metodycznym. Liczbą punktów wygrały prace: Marii Słobodzian (Zespół Szkół nr 2 im. Marii Konopnickiej w Nienadówce), Agnieszki Suskiej (Uniwersytecka Katolicka Szkoła Podstawowa w Sosnowcu), Marzeny Trusz (Szkoła

Podstawowa nr 3 im. Marii Konopnickiej w Tarnowie), Małgorzaty Olejarczyk (Szkoła Podstawowa nr 21 w Lublinie), Magdaleny Ankiewicz-Kopickiej (X Liceum Ogólnokształcące im. Gdyńskich Nauczycieli Bohaterów II Wojny Światowej w Gdyni) oraz Justyny Bodzioch (Gimnazjum im. Świętej Jadwigi w Lubczycy).

Lekcje z pomysłem

Wśród priorytetowych celów kształcenia znalazło się zrozumienie nietatwego problemu niskiej emisji. „Uczeń wie, że należy dbać o powietrze, podejmuje działania na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku i wie, jakie zanieczyszczenia w przyrodzie wywołuje człowiek” – to cele ogólne zajęć do zastosowania w nauczaniu wczesnoszkolnym na podstawie scenariusza pt. „Oddech dla Ziemi”, przygotowanego przez Agnieszkę Suską. Wśród celów szczegółowych autorka definiowała m.in. rozumienie, że przyroda jest ważna i należy o nią dbać. Natomiast na poziomie umiejętności wskazała, że uczeń potrafi wytłumaczyć takie pojęcia jak powietrze i niska emisja, a także wyjaśnić skutki zanieczyszczenia powietrza. Wśród użytych środków dydaktycznych znalazły się m.in. ilustracje Ziemi, dymu z kominów i dzieci z alergią, ale także słowniki języka polskiego, które miały posłużyć do wyjaśniania trudnych pojęć. „Burza mózgów” posłużyła z kolei do zastanowienia się, jakie mogą być przyczyny powstania niskiej emisji (m.in. spalanie śmieci w domowych piecach, stare kotły, nieodpowiedni węgiel) oraz jej skutki (toksyczny pył, choroby, złe samopoczucie, podrażnienie skóry, bóle głowy, alergie).

„Jeśli nie kocioł węglowy, to co?” wybrzmiało retoryczne pytanie postawione z kolei przez Justynę Bodzioch. Po zajęciach przeprowadzonych według tego scenariusza uczniowie powinni umieć zdefiniować wpływ zanieczyszczeń powietrza na organizm człowieka, znać systemy grzewcze dla domów jednorodzinnych oraz potrafić samodzielnie ocenić zalety i wady określonego systemu ogrzewania. Dzięki wiedzy zdobytej podczas zajęć uczniowie potrafią przedstawić aktualny stan zanieczyszczenia powietrza Krakowa oraz wybranych miejscowości gminy Kocmyrzów-Luborzycza. Posłużyć temu miała m.in. makietka „Zanieczyszczenie pyłowe powietrza gminy Kocmyrzów-Luborzycza”. Dużą wartością zajęć są elementy badawcze. Uczniowie samodzielnie, pod kierunkiem nauczyciela,

badają zanieczyszczenie pyłowe powietrza w gminie. W tym celu przygotowują słoiki wypełnione wodą i zakręcone nakrętką, na którą naciągają – klejem do góry – pasek taśmy samoprzylepnej. Słoiki są ustawione w trzech punktach pomiarowych: na parapacie okna z dala od drogi, w miejscu w pobliżu drogi oraz w miejscu z dala od drogi (np. w ogródku, na działce, w lesie). W ten sposób badają zanieczyszczenie powietrza. Równie ciekawy jest pomysł z podziałem uczniów na ekspertów – grupy interesu dotyczące źródeł ogrzewania. Uczniowie odgrywają rolę specjalistów ds. monitoringu i analizy stanu jakości powietrza Krakowa, przedstawiciele handlowych różnych typów kotłów (węglowego, olejowego i gazowego, pomp ciepła, kolektorów słonecznych, ogrzewania elektrycznego) oraz ekologa. Kolejno uczniowie – eksperci prezentują zagadnienia i dyskutują między sobą. W fazie końcowej zajęć dokonują głosowania, planując w przyszłości budowę swojego domu i racjonalnie wybierając urządzenie grzewcze, które w nim zamontują.

Bawiąc, uczyć

Przykłady zabaw, które przybliżają zagadnienie niskiej emisji, znalazły się też w pra-

Depositphotos/SergeyNivens

cy Małgorzaty Olejarczyk ze Szkoły Podstawowej nr 21 w Lublinie. Wśród aktywności wyróżnić można zabawę „ekologiczne-nieekologiczne”, polegającą na segregowaniu przez uczniów na dwie grupy karteczek z przykładami zachowań sprzyjających i przeczących ochronie środowiska. Wśród przykładów zachowań podlegających ocenie znalazły się m.in. palenie odpadów w piecach domowych, nasilona komunikacja samochodowa, stare piece w domach kontra węgiel wysokiej jakości, ale także segregowanie odpadów i nowe technologie zastosowane w samochodach. Innym pomysłem na naukę poprzez zabawę jest krzyżówka z hasłem „niska emisja”. Angażującym uczniów rozwiązaniem jest także zabawa „Jak można zapobiegać niskiej emisji”, w której uczniowie podają swoje pomysły. Wszystkie są głośno wyczytywane i omawiane. Autorka scenariusza zaproponowała również formę pracy grupowej – wspólne tworzenie plakatu „Stop niskiej emisji”.

Ukazanie sześciu ujęć zagadnienia niskiej emisji, według klucza: fakty, emocje, podejście optymistyczne, podejście pesymistyczne, możliwości ograniczania niskiej emisji zanieczyszczeń, analiza i podsumowanie – wykorzystanie metody sześciu myślowych

kapeluszy E. de Bono, to pomysł Marii Słobodzian na lekcję zatytułowaną „Niskiej emisji mówimy NIE!”, przeznaczoną do realizacji na zajęciach z geografii w klasie III gimnazjum. Na poziomie wiadomości w celach szczegółowych autorka wskazuje znajomość źródeł emisji zanieczyszczeń do atmosfery i nazw zanieczyszczeń, a także rozumienie terminów „niska emisja” i „smog” oraz procesu ich powstawania. Natomiast na poziomie umiejętności wskazuje się zaproponowanie działań na rzecz ochrony powietrza. Zrozumienie zjawiska ułatwia także schemat, w którym uczniowie uzupełniają składniki dymu versus skutki niskiej emisji. Równie interesująca zapowiada się zadanie grupowe, polegające na przygotowaniu portfolio, czyli teczki z materiałami na temat niskiej emisji zanieczyszczeń.

O niskiej emisji

„Nie prosź świata, aby się zmienił – to Ty zmień się pierwszy” (Anthony de Mello) – ten cytat przyświecał autorce, Magdalenie Ankiewicz-Kopickiej, przy tworzeniu scenariusza lekcji „O niskiej emisji”. Zgodnie z tokiem zajęć, uczeń – analizując materiały z masz mediów – jest w stanie przedstawić mechanizm efektu cieplarnianego i potrafi

omówić kontrowersje dotyczące wpływu człowieka na zmiany klimatyczne. W fazie realizacyjnej nauczyciel wskazuje takie metody i techniki jak stoliki eksperckie czy też analiza kalkulatora spalania, na podstawie wybranych parametrów tego procesu. W tej części uczniowie posilkują się widgetem stworzonym w ramach kampanii „Misja-emisja”. W fazie podsumowującej odbywa się dyskusja dotycząca świadomości społecznej problemu oraz budowanie banku pomysłów dotyczących działań, które pomogą zwiększyć świadomość społeczną w zakresie zanieczyszczeń powietrza.

Intrygująco brzmi tytuł scenariusza „Czarne Zło w Szczęśliwowie” – opowieść o niskiej emisji z aktywnością muzyczną, plastyczną i ruchową dzieci, autorstwa Marzeny Trusz. Celem głównym zajęć opiekuńczo-wychowawczych w świetlicy szkolnej jest wyrabianie u uczniów świadomości działań, wpływających na środowisko, własne zdrowie i samopoczucie. Wśród celów operacyjnych zdefiniowano m.in. znajomość podstawowych zasad ograniczania niskiej emisji oraz rozumienie potrzeby ich przestrzegania. Wśród metod pracy pojawiają się m.in. swobodna ekspresja plastyczna, muzyczna i słowna oraz zabawa w teatr. Całe zajęcia są skonstruowane w konwencji historii życia w Szczęśliwowie – los mieszkańców odменя się w momencie, kiedy przybywa do nich Czarne Zło, czyli uosobienie zanieczyszczenia powietrza. Dzieci, pracując w grupach, tworzą plakaty, stroje i hasła dla Czarnej Zła. Pozytywnym bohaterem zajęć jest Czyszek, mieszkaniec Szczęśliwowa, który postanowił przywrócić ład i porządek.

Pomysłów na realizację zajęć poświęconych temu nietatwemu zagadnieniu – niskiej emisji – jest, jak widać, sporo. Dzięki atrakcyjnie realizowanym zajęciom, z różnorodnymi metodami pracy, można osiągnąć efekt edukacyjny: uświadomienie uczniom, jak groźna dla naszego zdrowia jest niska emisja oraz jak można ją ograniczać. Uczniowie mogą przekazywać treści ekologiczne swoim rodzicom, dziadkom, sąsiadom, stając się edukatorami w swoich środowiskach.

Emilia Seweryn

Zwycięskie scenariusze w konkursie „Lekcja o niskiej emisji” zostały zamieszczone w formie elektronicznej na stronie www.misja-emisja.pl w zakładce „Konkursy” oraz na portalu www.zielonalekcja.pl w zakładce „Materiały edukacyjne”.

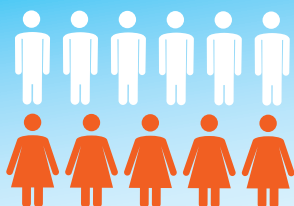

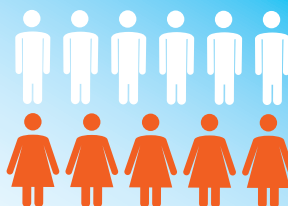
1. Tomasz Szymkowiak jako komisarz Dymski podczas nagrań do drugiego filmu promującego kampanię (7x Archiwum Abryś)
2. W ramach inicjatywy „Ciepło, ciepłej... ciepłownia!” odbywał się m.in. konkurs wiedzy o niskiej emisji (Archiwum PEC Gniezno)
3. Czy tu mieszkają dymownicy? – zdjęcia do filmu promującego kampanię
4. Dymski wraz z Zielniakiem edukują dzieci z przedszkola „Wesoła Gromada” w Poznaniu.
6. Komisarz Dymski brał udział w happeningu na temat likwidacji niskiej emisji, zorganizowanym przez Urząd Gminy Kurzętnik w Zespole Szkół w Marzęcicach (Archiwum UG Kurzętnik)
7. Komisarz Dymski uczestniczył w wielu wydarzeniach realizowanych w ramach kampanii
8. Dzieci bardzo chętnie przebierali się w strój komisarza Dymskiego
9. Złowieszczą wizję świata po przegranej walce z niską emisją – realizacja spotu filmowego
10. Jedną z atrakcji przygotowanych w ramach inicjatywy „Ciepło, ciepłej... ciepłownia!” było zwiedzanie ciepłowni (Archiwum PEC w Białej Podlaskiej)

„Misja-emisja” w pigułce

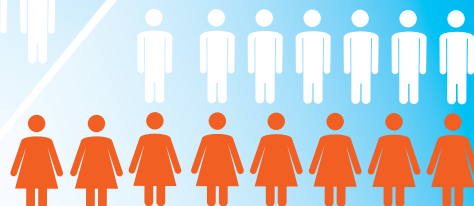
60 uczestników konferencji
prasowej (luty 2014 r.)

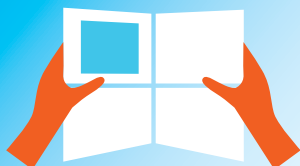
113 uczestników konferencji
„Niska emisja – poważny problem”

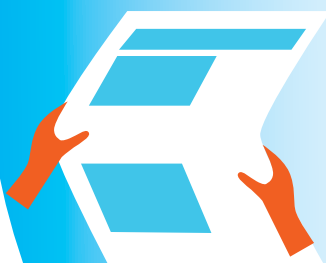
48 uczestników gry miejskiej
„Porwanie Dymskiego”

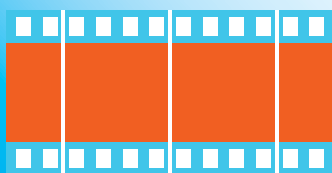
11 300 sztuk zaproszeń
do udziału w wydarzeniach,
odbywających się w ramach kampanii

9500 egzemplarzy
komiksów i biuletynów*

2998 wyświetleń filmów
promujących kampanię*

40 wydarzeń, zorganizowanych w ramach
inicjatywy „Ciepło, cieplej... ciepłownia!”

49 gmin, biorących udział
w konkursie „Gmina z misją”*

60 149 odsłon strony
www.misja-emisja.pl*

* dane z 3 grudnia 2014 r.

KAWKA – na zdrowie i środowisko

Program KAWKA – to szansa na zmniejszenie lub usunięcie zagrożeń w miejscach, gdzie przekroczone są poziomy dopuszczalne zanieczyszczeń powietrza (w tym pyłów). Obejmuje on obszary miejskie powyżej 10 tys. mieszkańców lub miejscowości uzdrowiskowe.

Wsparcie finansowe może pokryć do 90% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia, z czego 45% pochodzi ze środków udostępnionych przez NFOŚiGW w formie dotacji.

Z dofinansowania mogą skorzystać instytucje wskazane w programach ochrony powietrza do realizacji przedsięwzięć naprawczych. Mogą to być m.in. samorzady, przedsiębiorstwa, osoby fizyczne, które podejmą się wyeliminowania emisji zanieczyszczeń.

O warunki, na jakich można korzystać z dofinansowania, należy zwracać się do właściwego terytorialnie Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, który podjął współpracę z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

NFOŚiGW przeznaczył na ten cel 400 mln zł, podobną kwotę wyasygnują fundusze wojewódzkie. Zatem budżet programu może wynieść nawet 800 mln zł.

Dzięki publicznemu wsparciu istnieje szansa na:

- zlikwidowanie nieefektywnych lokalnych kotłowni i pieców, rozbudowę sieci ciepłowniczych, a przy tej okazji na termomodernizację budynków wielorodzinnych i zastosowanie kolektorów słonecznych,
- zmniejszenie zanieczyszczenia pochodzącego ze środków komunikacji miejskiej,
- zinventaryzowanie źródeł szkodliwych emisji lub zorganizowanie kampanii edukacyjnych.

Szczegółowe informacje dostępne na portalu WWW.NFOSIGW.GOV.PL

CO POGARSZA JAKOŚĆ POWIETRZA?

PALENIE
ODPADÓW
W PIECACH

PRZESTARZAŁE
URZĄDZENIA
GRZEWCZE

STOSOWANIE
NISKIEJ JAKOŚCI
WĘGLA

ZŁY STAN
TECHNICZNY
INSTALACJI
KOTŁOWYCH

Niska emisja jest źródłem wielu zawieszonych, trwałych zanieczyszczeń organicznych, które przyczyniają się do wielu chorób, a nawet śmierci. Dowiedz się, jak możesz jej przeciwdziałać.

www.misja-emisja.pl

Organizator:

Patronat honorowy:

Patronat medialny:

Partnerzy:

